

Karkerên hemû
welatan û
gelên bîdest,
yekbîn!

riya azadi

Çıriya Pêşin 1988
Hejmar 121
Ekim 1988
Sayı 121

Organa Komita Merkezi ya Partiya Sosyalist a Kurdistanê Tirkîyê

SÖMÜRGEÇİ YÖNETİM KÜRT SİĞINMACILARA DÜŞMANCA DAVRANIYOR

Türk hükümetinin ve genel olarak burjuva çevreleri ile günlük basın -bir bölümüyle de olsa- Kürdistan'ı ikiye bölen sınırı geçip bu yana sığınan Kürtlere karşı, biraz referandum nedeniyle, biraz da iç, özellikle de dış kamuoyunu yanıltıp puan toplamak için gösterdikleri sahte tebesüm çok çabuk sona erdi. Sömürgeci yönetim, hükümeti, basını, ordusu ve polislerle kurt dışlarını göstermekte gecikmedi.

Türkiye imzalamış olduğu uluslararası anlaşmaları da çiğneyerek bu insanlara mülteci muamelesi yapmayı reddediyor. Öyle olunca, onlara ne kendisi gereken yardımları yapıyor, ne de uluslararası kuruluşların yardım yapmasına fırsat veriyor.

Bu insanlar, açık havada ve tipik esir kampları içinde tutuluyorlar. Çevreleri telörgülerle, asker kordonuyla çevrili. Kampların içinde de yine asker ve polis ekipleri dolaşiyor. Birçoğuna çadır, yeterince battaniye verilmiş değil. Bu sert iklimde, çocuk çocuklarıyla yağın yağmurun altındalar. Bunlara doğru dürüst yiyecek, giyecek yardımı yapılmazken, halkımızın gönüllü yardımları da engellendi, yasaklandı. Kimyasal silahlarla yaralananlar dahil, tedavilerine olanak sağlanmıyor. Dışarıyla, basınla ilişki kurmaları yasak, kimseyle görüştürülmüyorlar. İyi beslenememekten, soğuktan ve diğer kötü koşullardan ötürü şimdiye kadar onlarca çocuk öldü. Yörede, daha şimdiden sıcaklık, geceleri sıfırın çok altına düşüyor. Kış ise bastırmak üzere.

Herşey ortada. Sömürgeci rejim bu insanları bir yük, bir bela, bir düşman gibi görüyor. Onlara aynı zamanda asker ve polis terörü uyguluyor ve bu basına da zaman zaman yansıyor. Bu yüzden kamplarda olaylar çıkıyor. Sığınmacılar dayak yiyor, hatta kurşunlanıyorlar. Tutuklananlar oluyor.

Türk hükümeti kanlı Saddam rejimi ile tam bir işbirliği içindedir. O, insanlarımızı bu esir kamplarının

ağır koşullarında, bölgenin bastırılmak üzere olan ağır kışında ya kitlesel olarak telef olmaya, ya da yeniden, sözde af ilan etmiş olan Irak kasaplarına teslim olmaya zorluyor. Ya da, eğer Avrupa'ya, İran'a ve başka yerlere dağıtmayı başarmazsa, düpedüz zorla geri vermezse hazırlanıyor. Hatta bu uygulama başladı bile. Daha birkaç gün önce

950 kişi geri verildi ve bunu başka gruplar izlemek üzere.

O, bu insanların, kendi istekleriyle "gönüllü" olarak döndüklerini ileri sürüyor. Bu doğru değil. Daha kısa süre önce, can havliyle kendilerini sınırın bu yanına atmış insanların, öbür yanda kendilerini bekleyen tehlikeleri -bunun içinde sürgün ve hat-

(Devamı 2. sayfada)

HALK ÖZAL'A HAYIR DEDİ Hükümet Derhal Çekilmeli, Erken ve Demokratik Bir Seçim Yapılmalı

Daha önce Riya Azadi'de çıkan bir yazımızın başlığı şöyleydi: "Türkiye'de Bir Komedi Oynanıyor". Her geçen gün, herşey bunu doğruluyor. 25 Eylül referandumunu ve sonrası bunun yeni bir kanıtı, komedinin yeni bir perdesi.

Bay Özal, halk oylamasından ancak yüzde 35 oy aldı, yani yüzde 65, aşağı yukarı her üç kişiden ikisi ona hayır dedi. Bunun hükümet için büyük bir yenilgi olduğu ve eğer bu baylarda azıcık halka saygı, azıcık demokrasi terbiyesi olsa hemen o gün istifa etmeleri gerektiği ortada. Ama ne gezer! Adamlar son derece pişkin. Üstelik Bay Özal ve adamları bu sonucu büyük bir zafer gibi de sunmuyorlar mı.. İnsan şaşakalıyor.

Bay Özal, "halkın bize teveccühü devam ediyor", diyor. ANAP'taki cümle şakşakçılar, "bu bir zaferdir" diye haykırıyorlar. Halkoylamasının sonuçları belli olur olmaz hemen radyo ve televizyonun görüşlerine başvurduğu pek muhterem iş adamlarımız, yani memleketin asıl sahipleri, perde gerisindeki hükümet, hayali ihracatçı, vurguncu, soyguncu takımı, ağız birliği halinde hükümetten yana yorumlar yapıyorlar. Güya halk bu sonuçla "Özal'ı uyarmış, ama gitmesin de demiş"! Bu sonuç, sözde, "muhalafet için de bir uyarı" imiş, halk ona da "sana evet dememiz için iyi bir program sun" demiş.. Bu "program", besbelli pek muhterem iş adamlarının gönlüne uygun türden olmalıdır. Yani SHP'de ANAP'laşırsa pekala hükümet yolu açılabilir.. Memleketin sahipleri böyle diyorlar.

Peki, eğer yüzde 65 red oyu da bir hükümet için güvensizlik değilse, güvensizlik oranı neyin nesi oluyor?

Besbelli Özal ve adamları, geçen yılın Kasım'ında yapılan genel seçimlerden sonra yağmur gibi boşanan zamlardan, artan yoksulluktan, yüzde yüze doğru tirmanan enflasyondan sonra bu kadar evet oyu alınabileceğine de ihtimal vermiyorlardı. Demek her üç yurttaştan biri hala bu hükümete ve tüm bu yapılanlara evet diyor. Öyle ya, bu da bir başarı!

Ama gerçekte bu sonuç onlar bakımından tam bir hezimetdir. Evet-hayır için bir kez halk oyuna başvurduktan ve bu iş, hükümet için tam bir güven oylamasına dönüştükten sonra, yüzde 50'yi aşan her oy

(Devamı 11. sayfada)

Sömürgeci Yönetim ...

(Baştarafı 1. sayfada)

ta ölüm var- bile bile, kısa sürede dönmek istemeleri beklenemezdi. Ola ki, Türk devleti kötü davranışlarıyla, hakaretiyle, asker ve polis terörüyle onları canından bezdirmiş, ha burası ha orası dedirtmiş olsun..

Görülüyor ki Türk devleti, tüm bu yaptıklarıyla kanlı Irak rejiminin suçlarına ortak oluyor ve bir kez daha halkımıza karşı iğrenç bir işbirliği sergileniyor.

Böyle Türkiye egemen çevrelerinin, ilçe günlerde "insani duygular" vs. üzerine söylediklerinin de tam bir demagoji olduğu, Kürt halkına karşı düşmanlıkta hiçbir şeyin eksilmediği, bu ülkede şovenizmin, ırkçılığın ve buna yönelik uygulamaların tüm hızıyla süregeldiği bir kez daha dünya kamuoyunun gözleri önüne serildi. Kürt halkı da elbet bundan dersler çıkaracaktır. Olaylar son derece öğreticidir.

Türk devleti yıllardır, Kürt halkına herhangi bir ulusal ve kültürel hak tanımamanın gerekçesi olarak, onların "Türk soyundan" geldiğini, Türk ulusunun bir parçası olduklarını, ayrı bir Kürt dili, tarihi, kültürü bulunmadığını iddia ediyor. Türk soyundan olanlara Türkiye böyle mi davranıyor? Yüzbin kadar Kıbrıs Türkünün durumunu gerekçe göstererek, Yunanistan'la savaşı ve ABD ile bozuşmayı bile göze alarak Kıbrıs'a çıkarma yapan, Adayı ikiye bölen ve orada uydu devlet kuran, Bulgaristan, Batı Trakya ve Kerkük Türkleri üzerine bunca gürlütü koparan Türkiye, Kürdistan'da sınırın öbür yanından bu yanına sığınan yüzbin Kürde neden böyle davranıyor?

Ama elbet, bu soy-sop hikayelerinin bir palavra ve kaba demagoji olduğunu bu baylar çok iyi biliyor. Nitekim bazan ya şaşırıp, ya da öfkeyle gözleri dönüp gerçeği, gerçek niyetlerini itiraf ettikleri, dışa vurdukları da oluyor. Örneğin, sığınma olayının hemen ardından, Özal, referandum kampanyasında puan toplamak ve sempatik görünmek için, Kars'ta yaptığı konuşmada, "Irak'tan gelen Kürtlere izin vermekle milletimizden olmayanlara bile yardım elini uzattık," dedi. "Yardım eli"nin uzatılıp uzatılmadığı ayrı bir konu, ama Özal'ın bu sözü elbet unutulmayacaktır. Türk hükümet ve devlet adamlarının tümü de, Kürtlerin "Türk milletinden olmadığını" elbet çok iyi biliyorlar, ama her zaman böyle açık konuşmuyorlar. Özal'ı açık konuştuğu için kutlamak gerekir.

Bu sığınma olayı sırasında ANAP

içinde çokları ise, bu kadarına bile razı değillerdi. Onlar sınırların açılmasına karşıydılar ve Kürtlerin Irak'ın kimyasal bombaları altında ve Irak ordusu tarafından yok edilmesinden yana idiler. Örneğin ANAP içinde "Kutsal İttifak"ın mukaddesatçı kadınının şefi olarak bilinen ve Özal'dan sonra ANAP başkanlığı için önde gelen kişi sayılan Mehmet Keçeciler, sınırın açılmasına tepki gösteriyor, Özal'ın bunu Türkiye sınırları içindeki Kürtlerin gönlünü hoş etmek, referandumda puan toplamak için yaptığını varsayıyor ve şöyle diyor: "Beş milyonun gönlünü hoş etmek isterken, elli milyonun duygularını da hesaba katmak gerekir"..

Bu sözler son derece açıktır. Bay Keçeciler, Türkiye'de Kürtlerin sayısını 55 milyon içinde 5 milyon olarak kabul ediyor (Gerçekte bu sayı 5 mi, 15 mi, yoksa daha da mı farklı, ayrı bir konu; özgür koşullarda bir sayım yapılsa, bu ırkçı ve mukaddesatçı baylar ve Kürtleri bir azınlık olarak bile kabul etmeyenler için çok sürpriz sonuçlar çıkabilir) ve Irak Kürdistanı'ndan gelen Kürtlere izin verilirken bunların memnun olduklarını, ama 50 milyonu oluşturan Türk halkının da rahatsız olduğunu ileri sürüyor.. Ortaçağlara özgü örümceklilik bir kafa taşıyan bu bayın Türk halkının duygularını ne ölçüde dile getirdiği ayrı bir konu, ama Türkiye'yi şu anda bu tür insanların yönetmekte olması düşündürücüdür.

Ancak son olaylar, yalnız Keçeciler gibisinden ırkçı ve gericilerin ulu orta konuşmalarına yol açmakla kalmadı, ilerici, demokrat geçinen, hatta sol üstüne de zaman zaman ahkam kesen kimi aydınların da kafasını oldukça karıştırdı. Örneğin Cumhuriyet'te Ergun Balcı, Batı basınında ve kimi kuruluşlarda Kürt sorunu gündeme getirilirken Sev' den sözedilmiş olmasına öfkeleniyor (buna öfkelenen yalnız o değil elbet, Türk basınında çokları buna ateş püskürüyor) ve ilginç kıyaslamalar yapıyor. "Türkiye ile SSCB'ye ABD Tehdidi" başlıklı yazısında elmalarla, armutları tümünden karıştırıyor. Ona göre, SSCB'nin Ermenistan Cumhuriyetinde ve kimi Baltık ülkelerinde yeralan olaylar ABD tarafından kışkırtılıyor ve aynı ABD, Türkiye'ye karşı da Kürt sorunu yaratmak, Sev'i canlandırmak istiyor. Bay Balcı, bu iddia ve gerekçelerden yola çıkarak şu sonuca varıyor: "Çok ilginç bir gelişme olarak Birleşik Amerika, Türkiye ile Sovyetler Birliği'nin ortak düşmanı konumuna gelmektedir".

Bu kadar saçmalamak ancak Türkiye'deki kimi sahte aydınlar ba-

kımından ve Kürt sorunu sözkonusu olduğu zaman mümkündür.

Açık ki, ulusal renkte de görünse, Sovyetler'deki olaylarla Türkiye'deki Kürt sorunu bambaşka türdendirler. Sovyetler'de ulusal sorun esas olarak çözülmüştür. Bu ülkede 15 Birlik Cumhuriyeti, pekçok özerk (otonom) cumhuriyet ve özerk bölge var. SSCB'nin sovyet halkları üzerinde hiçbir baskı politikası yok. Ama Karabağ sorunu farklı türdendir. Yüzü aşkın ulusun ve ulusal grubun yaşadığı bu geniş ülkede, şurda ya da burda geçmişten kalan önyargılar etkili olabiliyor. Bunlar anti-sosyalist ve anti-Sovyetik eğilimlerle, aynı zamanda emperyalizmin kışkırtmalarıyla birleşip sorun olabiliyor. Ama ülkesi dörde bölünmüş, kendisine hiçbir ulusal hak tanınmayan, amansızca sömürülen ve azgın bir terörün hedefi olan, yok edilmek istenen Kürt halkının durumunu bu sorunlarla kıyaslamamızın akla yatkın hiçbir yanı var mı?

Böyle bir sorunun olmasını istemiyor musun? Bunun kolayı var: Kürt halkına özgürlüğünü tanı, Fransa nasıl Cezayir'den, Portekiz nasıl Angola'dan çekildiyse, sen de Kürdistan'dan çekil, olsun bitsin. Ama buna bir türlü gönlün razı olmuyor değil mi, bay sömürgeci!

Bay Balcı da, bu tür maskaralıklarla, burjuva efendilerinin sıkışınca sık sık başvurdukları bir oyuna başvuruyor: Eğer Batı'dan sıkıştırsan Sovyetler'e oyna (Birinci Dünya Savaşı sonunda olduğu gibi), eğer Doğu'dan sıkıştırsan Batı'ya sığın (İkinci Dünya savaşı sonunda olduğu gibi).. Bu tipik şantaj politikasıdır. Batı'dan Kürt sorununa ilgi mi var, hemen Batı'yı Sovyetler'e yakınlaşmakla ürküt.. Bu oyun ne zamana kadar sürer?

Dünyamızdaki yumuşama süreci biraz daha güç kazanırsa, belki de bu tür gerginlik ticareti yapanlar boşta kalacaklar. Bu gelişme, insan hakları konusunda uluslararası düzeyde beklenen işbirliğine yolaçarsa, bu tür zorbalıkları Batı'nın ya da Sosyalist sistemin kanatları altına sığınarak yürütmek isteyenler için durum biraz daha güçleşecektir.

Medico-International'in Kimyasal silahlardan zarar görenlerle ilgili dayanışma kontosu:

Stichwort: **Kurdistan**
Stadtsparkasse Frankfurt/M
Konto No: **1800** veya
Postgiro Köln **6999-508**

KÜRT SORUNU

ULUSLARARASI BOYUT KAZANIYOR

20 Ağustos'ta Irak-İran arasında ateşkesin başlamasıyla birlikte kanlı Bağdat yönetiminin Kürdistan'a yönelttiği soykırım niteliğindeki alçakça saldırı, ulusal ve uluslararası düzeyde, bu zorba rejimin beklemediği genişlikte tepkiler yarattı.

Irak Kürdistanı'ndan, çoğu çocuk ve kadınlardan oluşan 100 bin dolayında bir kitle sınırları aşarak Türkiye Kürdistanı'na sığındı. Ama partizan güçleri, barbar Irak rejiminin kullandığı kimyasal silahlara rağmen yiğitçe direnmeye devam ediyor. Son bir ay içinde düşmana ağır darbeler vuruldu; birçok düşman birliği yok edildi, bozguna uğratıldı. Irak ordusu, son saldırısının ilk 15 gününde —ölü ve yaralı olarak— 7 binin üzerinde kayıp verdi.

Sözkonusu barbarca saldırı ve yüzbinlerce insanımızın sınırlara dayanması olayı, diğer parçalardaki Kürt halkı arasında büyük tepkiler ve bir heyecan dalgası yarattı. Suriye'de Kürtler Irak rejiminin cinayetlerini gösterilerle protesto ettiler. Türkiye Kürdistanı'nda halkımız, sınıra dayanan insanlarımızın bu yana geçmeleri, korunmaları ve onlara yardım için seferber oldu. Yoksul Kürt köylüsü ve kentlisi, zorba rejimin katliamından kaçan kardeşlerine kucak açtı. Ne yazık ki sömürgeci Türk devleti, şanına yaraşır biçimde, bu ilgi ve yardıma engel olmak için elinden geleni yaptı. Mültecileri kamplara topladı, telörgüler ve asker kordonuyla çevirdi. Yardımları yasakladı, başlatılan girişimleri engelledi.

SHP içindeki, çoğu Kürt olan 15 kadar yurtsever ve demokrat milletvekili, bölgeye giderek, bu insanlara geçiş izni verilmesi, kendilerine iyi davranılması, acil sorunlarına çözüm bulunması için büyük çaba gösterdiler. Bunlardan bir grup Ankara'da Irak elçiliğine siyah çelenk koyarken, İstanbul'da SHP İl Başkanı ve bir grup partili, yine Irak konsolosluğu önüne siyah çelenk koymak isterken polis tarafından engellendi ve saldırıya uğradılar.

Tepkiler, ANAP içindeki bazı Kürt milletvekillerine kadar uzandı. Onlar da ilticacılara sınırın açılmasını desteklediler.

Kitlelerin yakın ilgisi ve desteği karşısında tüm siyasi partiler soruna ilgi göstermek durumunda kaldılar. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü

A. REŞİT

nü bölgeye giderek kamplardaki Kürtlerle görüştü. Bölgeyi gezen DYP Genel Başkanı Yardımcısı Esat Kıratlıoğlu, Irak rejiminin barbarlıklarına tanık olduktan sonra, tüm insanlığı, "bu vahşete dur demeye" çağırıyordu.

Bu olay karşısında Türkiye Kürdistanı'nda halkımızın gösterdiği ilgi ve tepkinin yüksekliği, ulusal duyguların ve bilincin vardığı düzeyin de bir göstergesi oldu. Düşmanın eşitsiz ve alçakça saldırısı karşısında savaş bölgesini terketmek zorunda kalan kardeşlerimiz ise, yaşadıkları tüm acı olaylara ve sıkıntılara rağmen yurtsever coşkularını ve inançlarını güçlü biçimde koruyor, elleriyle zafere işareti yapıyor ve "yaşasın Kürdistan!" diye haykırıyorlardı. Halkımız bir kez daha, düşmana inat, direncini, mücadele kararlılığını kanıtladı.

Son olaylar sırasında ilerici-demokrat Türk aydınlarının, emekçilerinin Kürt mültecilere gösterdikleri yakınlık, dayanışma ve Irak rejiminin barbarlıklarına karşı çıkmaları ise, Kürt halkının haklı mücadelesine güç kazandıran ve her iki halkın arasında kardeşlik duygularını pekiştiren bir etken oldu.

Sözkonusu alçakça saldırı, yurt dışında çeşitli ülkelerde bulunan Kürtler arasında da sert ve yoğun tepkilere yolaçtı. Yurtsever insanlarımız, buldukları ülkelerdeki hümaniter ve demokratik çevrelerin desteğiyle bu saldırıları çeşitli biçimlerde protesto ettiler. F. Almanya'da, İngiltere'de, Yunanistan'da, Avusturya'da, İsveç'te, Danimarka'da, Hollanda'da, İsviçre'de, ABD'de ve diğer birçok ülkede, zorba Irak rejiminin cinayetlerini duyurmak, başta Birleşmiş Milletler Örgütü olmak üzere, uluslararası kuruluşları ve yetkili çevreleri harekete geçirmek için yoğun eylemler yapıldı. Partimizin üye ve taraftarları, buldukları her yerde, diğer yurtsever örgüt ve kişilerle dayanışma içinde, partimizi temsilen ve kimi yerde TEVGER olarak bu eylemlere katıldılar veya onların örgütlenmesinde aktif rol aldılar.

Amerikan Senatosu, ardından Temsilciler Meclisi Kürt halkına karşı kimyasal silah kullanılması olayını

görüşerek Irak aleyhine kararlar aldılar. Bunlar arasında Irak'a açılmış 800 milyon dolarlık kredinin iptali ve Irak'tan petrol ithalatının durdurulması var. İngiltere, Fransa ve Kuzey ülkeleri, kimyasal silah kullanma olayı ile ilgili olarak ya endişelerini dile getirdiler ya da Irak'ı resmen uyardılar. ABD, İngiltere, Federal Almanya, Fransa ve Japonya, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün bölgeye bir heyet göndererek olayı araştırmasını istediler. Sovyetler Birliği ve diğer bazı ülkeler de bu öneriyi desteklediler. Uluslararası Af Örgütü, kendi tarihinde ilk kez doğrudan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne başvurarak Irak hükümetinin Kürt halkına karşı giriştiği soykırımı karşı çıkılmasını ve konunun ele alınmasını istedi. O zamana kadar kendi görevlerinden habersiz gibi davranan ve kulaklarına sanki paçavra tıkamış olan BM örgütü ancak harekete geçti; ama şimdiye kadar herhangi bir ciddi girişimde bulunmuş veya bunu başarmış da değil.

Avrupa Parlamentosu zorba Irak rejiminin Kürt halkına yönelik katliamını mahkum eden bir karar aldı. Kararda Avrupa Topluluğu ülkelerinin Irak'a silah ve ayrıca, kimyasal silah yapımında kullanılan hammadde sevkiyatını durdurması, Kürt mültecilere gereken yardım yapılması ve Kürt sorununa, insan hakları çerçevesinde barışçı bir çözüm bulunması isteniyor.

Batılı ülkelerde birçok parti, sendika Kürt halkına karşı kimyasal silah kullandığı ve kitlesel katliama başvurduğu için Irak rejimini protesto etti. Kızıllaç ve Medico International Kürt mültecilere ve hastalara yardım için harekete geçtiler.

Uluslararası kamuoyunun bu tepkileri, Kürt halkına karşı dilediğini yapabileceğini sanan Bağdat kasaplarını şaşırtdı. Daha önce, pervasızca "ülkemizi savunmak için her silahı kullanırız" diye çekinmeden konuşan Saddam ve Dışişleri Bakanı, bu kez kimyasal silah kullanmadıkları yalanına başvurular. Diğer yandan, olayı yerinde incelemek için başvuran BM heyetine ise izin vermediler. Bu, suçluluklarının en büyük kanıtı. Irak'ın kimyasal silah kullandığını örtbas etmeye çalışan diğer bir devlet ise, sözde Kürt mültecilere sınırlarını açmakla övünen Türkiye ol-

du. O da, hem kimyasal silah araştırması için Türkiye'ye gelmek isteyen BM heyetine, hem de hastalara yardım için gönderilmek istenen Kızıldağ doktorlarına izin vermedi.

Saddam rejiminin cinayetlerini gizlemeye çalışan örgütlerden biri de Arap Birliği ülkeleri (Arap Ligası) oldu. O da telaşlı açıklamalar yaparak Irak'ın kimyasal silah kullanmadığını, buna yönelik iddianın, Filistin sorununu ikinci plana itmeye ve Irak'ı güç duruma düşürmeye çalışan İsrail'in ürünü olduğunu ileri sürdü. ABD'nin ve öteki Batı Avrupa ülkelerinin, Irak'ın kimyasal silahlar kullanmasına karşı gösterdikleri tepkilerle ilgili olarak İsrail etkenini ileri süren başkaları da var.

İsrail'in ve ABD'deki Yahudi lobisinin sözkonusu tepkiler üzerindeki rolü nedir ne değildir, bu tartışılabilir. Irak'ın kimyasal silahlara ve uzun menzilli füzelere sahip olması ve bunu İran'la savaşta, ayrıca Kürt halkına karşı kullanmış olması İsrail'i ve yandaşlarını ürkütmüş olabilir. Bu doğaldır. İsrail de, ABD de ve bu tepkilere ABD'den işaret aldıktan sonra katılan bazı ötekiler de elbet, Kürt halkının hatırı için, insan haklarına ve bizim yaşamımıza gerçekten çok değer verdikleri için değil, asıl olarak kendi çıkarları için harekete geçtiler. Biz bunun bilincindeyiz. Ne var ki, böyle olması, Irak rejiminin kimyasal silah kullandığı ve Kürt halkına karşı soykırıma başvurduğu, yani insanlığa karşı da suç işlediği gerçeğini değiştiriyor. Buna karşı tepkiler ise kimden gelirse gelsin, hangi amaçla yapılırsa yapılsın olumludur. Arap Ligası'nın, bu tepkiler nedeniyle İsrail'in rolünden söz ederek sözkonusu cinayetleri gizleme çabası, çok çirkin olmaktan öte, Saddam rejimine suç ortaklığıdır.

Arap Ligası, bu tutumuyla tam bir Arapçılık, tam bir şovenizm sergiliyor. Bağdat'ın barbar ve eli kanlı yönetiminin, mazlum bir halka karşı işlediği cinayetleri örtbas etmeye çalışıyor. Bu tutumunu da Filistin sorunu ile perdelemeye yelteniyor.

Oysa Kürt halkı, siyonizm tarafından ülkesinden göçe zorlanan ve yalnız İsrail devletinden değil, öteki Arap devletlerinden de büyük baskılar gören ve zaman zaman onlar tarafından katliama uğratılan kardeş Filistin halkına büyük sempati duyuyor. Tüm Kürt örgütleri bugüne dek Filistin halkına kerdeşçe bir dayanışma gösterdiler. Bizler Filistin halkının acılarını hep paylaştık. Şimdi, Arap Ligası'nın halkımıza karşı, hem

de zorba bir Arap devleti tarafından işlenen bu ağır cinayetlerle ilgili olarak böylesine olumsuz ve bundan da öte çirkin bir tavır takınmasını tiksintiyle karşıyoruz. Böylece Arap Ligası, sözde İsrail'i kötümlemeye çalışırken, kendisi ondan çok daha olumsuz bir konuma düşmüştür.

Ama biz, elbet bu şovenler gibi düşünmüyoruz. İnanıyoruz ki gerçek Arap devrimcileri, ilericiileri ve Filistin halkı da bunlar gibi düşünmüyor.

Arap Ligası'nın bu tutumu bir gerçeğin daha anlaşılmasına yardımcı oluyor. Bu birlik, tutucu Arap rejimlerinin ve Arap şovenizminin çıkarı için islami duyguları, dini inançları da yoğun bir şekilde sömürüyor. Ama Kürtlere karşı bu tutum açıkça gösteriyor ki, bu gerici ve şoven güçler hiçbir zaman haklının yanında ve haksıza karşı değiller, yani onlar hiç de gerçek bir müslüman gibi davranmıyorlar, Müslümanlığı yalnızca kendi bencil çıkarlarına araç yapıyor, sömürüyorlar.

Sadece özgürlük ve eşit haklar isteyen Kürt halkına karşı kimyasal silahlarla soykırım uygulayan Saddam rejiminin ve onun bu cinayetlerine destek olanların müslümanlıkla, dinle ne ilgisi var?

Bu olay birkez daha gösteriyor ki, gerçek yaşamda devletlerin politikasına yol gösteren dini inançlar ve benzer moral etkenler değil, çıkarlarıdır.

Sömürgeci Türk rejimi, eskiden beri hep terör yoluyla, yani Kürt halkını sindirerek Kürt sorunundan kurtulmaya çabaladı. Ne var ki bu, Kürt sorununu giderek büyüttü. Zorba Irak rejimi de, yıllardır süren Kürt halkının kurtuluş mücadelesini bastırmak için, benzer bir şekilde yakıp yıkmaya yöneldi ve kimyasal silah kullanmaya kadar işi vardırdı. Ama görüldü ki bu da çare değil.

Sözkonusu terör Kürt sorununu ortadan kaldırmadı, ama büyüttü. Bir yandan ulusal duygular geniş yığınları daha derinden sarıyor, halkımız kavganın acıları ve ateşi içinde çelikleşiyor, diğer yandan sorun uluslararası boyut kazanıyor. Giderek bu konudaki suskunluk kırılıyor ve Kürt halkının yanında bir uluslararası kamuoyu oluşuyor.

Bu yara hep böyle işleyip gidemez. Sürekli kanayan bu yara ile, Kürdistan'ı bölüşmüş devletler huzura ve sükuna kavuşamazlar. Halkımızı özgürlükten yoksun tutanlar kendileri de özgür olamazlar. Halkımızı yoksulluğa itenler kendileri de bunun bedelini öderler. Kürdistan'daki savaş onlara pahalıya mal oluyor. Halkımızı cehalete itenler ken-

dileri de ileri bir kültür yaratamazlar. Bu onların önünde hep bir ayakbağı olacak, hep şovenizmi, yobazlığı kıskırtacak.

Dünya bu trajediye hep böyle seyirci kalamaz. Zincire vurulmuş 25 milyonluk bir halk dünyanın başını giderek daha çok ağırtacaktır.

Bunun içindir ki sonunda haklı olan başaracaktır. Sorunun tek bir çözüm var, o da halkımızın da her halk gibi kaderini özgürce tayin etmesidir. Bu hem Kürt halkı, hem Kürdistan'a egemen olan uluslar, hem de tüm dünya için yararlıdır, zorunludur.

İsviçre:

"T. Kürdistanı'nda İnsan Hakları" Konulu Toplantı

İsviçre Halkçı İşçi Partisi Lozan Kanton Örgütü tarafından düzenlenen "Türkiye Kürdistanı'nda İnsan Hakları" konulu toplantı, 7 Ekim günü bu kentte gerçekleştirildi. 25 dolayında İsviçre'li politikacı, sendikacı ve başka mesleklerden kişinin yanı sıra 60'ın üzerinde Kürdistanlının hazır bulunduğu toplantının konuşmacısı partimizden bir yoldaşı.

Yoldaşımızın Kürdistan'daki durum, Saddam rejiminin halkımıza yönelttiği saldırılar vb. sorunlar üzerine hazırladığı konuşma metninin sunulmasından sonra sıra izleyicilerin sorularına geldi. İsviçreli izleyiciler, böyle bir toplantının Lozan'da ilk kez gerçekleştirildiğini, bundan memnunluk duyduklarını belirttikten ve çeşitli konulara ilişkin sorular yönelttiler. Sorular daha çok hem Türkiye Kürdistanı ve hem de ülkemizin öteki parçalarında yaşayan halkımızın yüzyüze bulunduğu sorunlar, genel olarak yurtsever hareketin durumu, Kürdistan'ın jeopolitik konumu, uluslararası planda Kürt ulusal sorununa duyulan ilgi, çeşitli devletlerin buna bakış açısı ve Partimizin değişik konulara ilişkin görüşleri üzerindeydi.

Yoldaşımızın gelen soruları yanıtlamasından sonra bu kez iki yurtsever genç, Kürtçe bir müzik programı yaptılar ve toplantı böylece sona erdi.

Gerek toplantı ve gerekse genel olarak Kürt halkının durumu ile ilgili haberler Kanton gazetesinde de yer aldı.

PIRSA YEKITIYÊ Û RÊ Û ARMANCÊN TEVGERÊ

Derheqa Tevgera Rîzgariya Kurdistan dî 9'ê Çiriya Pêşin da li bajarê Stokholmê civinek çê bû û Heval Kemal Burkay derheqa pîrsa yekitiyê û rê û armancên TEVGER'ê qisekir û bersiva pîrsên guhdaran da.

Ev axaftina wi ye ku em li jêr neşir dikin.

Mêvanên hêja, hevalno,

Weki hûn ji dîzanin, heyşt rêxistin û partiyên welatparêz ji Kurdistanê Tirkîyê li ser rêbaz û destûrekê yekitiyê pêk anin û Tevgera Rîzgariya Kurdistanê ava kirin. Rêbaza, ango programa TEVGER'ê hat çapkirin û belavkirin. Digel vê jî, hevalan biryar dan ku li hin ci û welatan civin pêk bînin û tevi heval û hogirên Tevgerê, hêz û kesên welatparêz ên din jî derheqa vê yekitiyê da bînin agahdarkirin. Ev civin yek ji wan e. Ez li ser pîrsa yekitiyê, li ser avakirina û armancên Tevgerê bî kurtî qîse bikim û piştî wê jî çî pîrsê guhdaranê hebe bersiva wan bidim.

Ji bo beşdarbûn û guhdariya we spas dikim.

Hevalno,

Gelê me nêzi du sed sal e ku, bo şikandina bandûra beyaniyan li ser welat, bo azadiyê, diji zulm û zordestiyê şerêkî bê eman dîke. Bî sedhezaran insanê me di vê rê da jiyana xwe dan, şehid bûn. Welatê me çend caran hat hilweşandin û şewitandin. Ne hewceye ku ez dîr û dirêj behsa vê yekê bikim. Lê pîr mîxabin, hin ji welat jî bî lepê zordestan rîzgar ne bûye. Roja azadiyê û aştiyê ne daye ser axa me, ser gund û bajarên Kurdistanê. Zulm berdewam e û şer berdewam e.

Hemû kes jî dîzanin ku, ger serketina şerê rîzgariyê li Kurdistanê ewqas dereng maye, ew ne jî sistiya tekoşina gelê me ye. Gelê Kurd di diroka xwe da diji zordestiyê, diji bandûra beyaniyan gelek mîrxasi nişan da û iro jî nişan dide. Lê welatê me perçebûyî ye, dijmin xurt e û rewş giran e. Bona vê yekê jî, serketin jî me zêtir hostati, zêtir hişyari dixwaze.

Em jî diroka xwe baş dîzanin ku, dijmin pîr caran jî dubendiya nav me feyde kir, jî perçebûna fêodalî, eşîrî, mezhebî.. Pîrsa yekitiyê ta jî zû va li pêş me ye.

**Bî Cepheyekî Fireh Hemû Hêza
Gel Xwe Nişan Dide**

Pîrsa yekitiyê iro, bî rengeke nu

xwe nişan dide. Ji ber ku, ji nav rêfên gel jî yekî zêtir parti û komelên welatparêz, pêşverû, şoreşger serî didin, bona vê yekê pîrsa hevkarîyê, pîrsa cephe, li pêş hêzên welatparêz pîrseke giran e ku divê bê safkirin.

Cimaeta Kurd jî, wek gelên din, ne yek reng e, jî çend sîf û qatên civakî pêk hatiye. Rêxistinên siyasi jî gora maf û daxwazên wan sîf û qatan çê dibin, xwe nişan didin. Hin caran, partiyek maf û daxwazên çend sîf, qatan li hev tine, wan li dor xwe dicivine û heya menzîlekê diçe. Ev tişt, xasîma di şerê rîzgariya neteweyî da tê ditin. Lê pîr caran jî, li ser esasên sîfî, yan jî jî ber hîm tesirên din, zêtir parti û rêxistinên welatparêz xwe nişan didin. Ev tiştêkî tabîi ye. Lê bo ku şerê rîzgariyê bî serkeve, divê hemû hêzên welatparêz di nav xwe da û li ser armancên mîştêrek yekîtiyê, yan jî cephe pêk binin. Bî vi awayî hemû hêz û potansiyelê gel seferber dibe. Meriv bî vi awayî dikare zora dijmin bibe.

Şerê Wîetnamê, ya Nikaragua, El Salvador, Afrîqa Başûr, ya Filistinê û yê din ev yek baş nişan dan û didin. Di Cephaya Rîzgariya Wîetnamê da qasî 50 parti û komelên welatparêz hebûn. Iro li El Salvadorê jî 50'î zêtir parti û rêxistin diji dîktatorî û împeryaliyê bî hevra kar dikin. Di nav wan da jî pereki Hîristîyan Dîmokratîyan heya komunistan pîr textîl parti û komikên siyasi hene.

**Pîrsa Yekitiyê û Tevgera Neteweyî
Li Kurdistanê**

Em di karê rêxistinî û pîrsa yekitiyê da li rewşa Kurdistanê binhêrin: Bî raya min, di 15-20 salên dawî da li Kurdistanê, li hemû parçeyan guhartinên mezin çêbûn. Bî baweriyên welatparêzî di nav gel da bî xurtî belav bûn. Hişyari û daxwazên welatparêzî bî firehî bîngê girt. Gor wê jî parti û rêxistinên nu derketin ortê û pîrsa yekitiyê xwe nişan da.

Ev yekê xasîma di tevgera gelê me yê Kurdistanê Tirkîyê da gelek

xuyayi ye. Berî sala 1974, wek rêxistinêke welatparêz tenê Partî Dîmokratî Kurdistan hebû û di nav xwe da bûbû du bend. Partî û rêxistinê dinê ku iro jî kar dikin, hemû piştî vê demê çêbûn. Kar û xebata yekitiyê jî ji sala 1978 dest pê kir heya iro hat.

Hevalno, iro em ger di tevgera Kurdî da li pîrsa yekitiyê binhêrin, dibînin ku hin gav hatine avêtin, lê ew gav, bî awayekî, hîm dereng mane, hin jî hin cihê xwe bî xurtî ne girtine.

Weki cepheya hêzên Kurdistanê Iraqê. Iro em bî avakirina vi cepheyî gelek şa dibînin. Lê pîr mîxabin dereng ma. Rêxistinên welatparêz li vi perçeyî, hîm diji dijîmîneki xwinxwar şerkirin, berxwe dan, hîm jî bî salên dirêj di nav xwe da parçebûyî man. Pîr caran berê hev dan, şerê hevdu jî kirin. Vê yekê hêza wan sist xist. Ji ber vê, nekarîn Iraqê zêtir biêşînin, zora Saddam bînin, ku bî şerê Îranê mijûl bû û di tengasiyek mezîna da bû. Ger avakirina vi cepheyî dereng be jî, disa baş e, û daxwazê me jî wan ev e ku vi cepheyî rêva bînin, bişîdînin, xurt bikin.

Li Kurdistanê Îranê ku van neh salên dawî şerêkî giran dibe, di navbera hêzên welatparêz da hevkarîyek, yan cepheyek çê nebû. Ev kêmasiyek e û tevgera gelê Kurd sist dixê.

Partiyên Kurd li Sûriyê jî di nav xwe da hevkarîyeke fireh û xurt pêk ne anin. Ger yekitiyêke usa çê bûna, şik tune tevgera wan zêtir xurt û bî tesir bûya.

Li Kurdistanê Tirkîyê jî gavê ku hat avêtin disa dereng ma û ev gav nu ye, divê cîyê xwe bigre.

Di sala 1978 da, di navbera sê rêxistinên da, ango Partiya me (bî navê eşkere ya wê rojê, Riya Azadi), KIP (bî navê wê rojê, Dîmokratî Şoreşger) û KUK'ê da danustandin çê bû û piştî kar û xebata saleki UDG (Yekitiya Netewî û Dîmokratî) çê bû. Lê weki hûn jî dîzanin vê yekitiyê cîyê xwe ne girt, zû belav bû.

Piştî 12 îlonê, ango hukma faşî ku di ser welat da girt, disa di navbera rêxistinên welatparêz da karê yekî-

tiyê dest pê kir. Ev xebata pênc qoli, ku bi navê "Hevkari" hate nasin, piştî kar û xebateke ku çar sal ajot, ne ghiştê dawiyê.

Lê disa ji me baweriya xwe win-da nekir, dev ji karê yekitiyê berne-da. Îro ev rêxistinîna ku çê bûye, ango Tevergera Rîzgariya Kurdistan, dawîya vê kar û xebatê ye.

Bi raya min, ger UDG belav ne bana, hêzên dinê yên welatparêz ku wê demê hebûn, ew ji bigirtana nav xwe, fireh bana baş dibû; ger piştî 12 îlonê ew kar û xebata Hevkariyê bê dawî ne mana ew ji çêrî bû. Hingê diviya bû ku yekitiya me nuha xurttir bû, ciyê xwe girtî bû û pêşva çû bû. Lê bûyêrên siyasî tîm bi gora dil û daxwazên me çê nabin, divê rewş bighê ku ew xwe nişandin. Ger iro TEVGER derketiye meydanê, meriv dikare bêje rewş bo avakirina wê gihaye. Gelek rêxistinên welatparêz êdî baş tê ghiştine ku yekiti şert e, bi berpirsiyariya xwe hesiyane û bo vê kar û xebat nişan dane.

Bona vê yekê ew gav, ger dereng ji maye, disa gaweke hêjayî ye, giranbuha ye.

Dî Avakirina TEVGER'ê da Em Li Ser Çi Esasî Meşîyan

Hevalno,

Bo avakarina TEVGER'ê me çi rê da ber xwe û em li ser çi esasî meşîyan? Piçek ji dixwazim behsa vê yekê bikim:

Beri hertiştî me got, bila hemû rêxistinên welatparêz, çi piçûk çi mezin tê da ci bigrin. Hêzekî piçûk ji bo tevgera gelê me qimeta xwe heye. Qet hêzekî ji ku dikare bo rîzgariya gel û welat kar û xebateki bike bila li der ne mine. Bes ku ew li ser rêbaz û destûreki miştêrek li hev bikin û ji yekitiyek han ra hazir bin.

Ya duwemin, bo çêkirina rêbazeke me armanc û daxwazên miştêrek dan pêş xwe. Eşkere ye ku, di navbera parti û rêxistinên da di aliyê ideoloji û hin ditinên siyasî da ferq ji hene û ev tiştêki tabiyî ye. Lê yekiti li ser daxwaz û armancên wekhev çê dibe. Di karê cephê da, heqê kesi tune ku zorê bide xelkê, ji wan bixwaze ku dev ji bir û baweriyên xwe berdin û wek wi bifikirin.

Partî û rêxistinên ku destpêkê da hatin ba hev li ser van esasan meşîyan. Me, piçûk û mezin ne got, gazi hemû rêxistinên welatparêz kir ku dibêjin em ji hene, û di vê merhalê da ji kareki han ra vekirî ne.

Tev van heyşt rêxistinên ku iro di TEVGER'ê da ci digrin, qasî pênc rêxistinên dinê ji bo kar xebata yekitiyê hatin xwendin. Hînan ji wan, gotin "bo yekitiyekê hin zû ye" yan

ji "em ne hazir" in û ne hatin civinan. Hin ji hatin, lê pêşneyarên usa kirin ku gori esasên çêkirina yekitiyê ne bû. Ditinên xwe yên cuda wek şert danin pêş civinê, û gava wek wan ne bû, derketin çûn.

TEVGER iro ji wan ra vekiriye. Ew pênc rêxistinê ku berê ji hatî bûn xwendin û hin ji wan tevli civinan bûn, iro ji dikarin bîn nav refên Tevergerê. Û divê bîn ji. Ev berpirsiyari, ango pêkanîna cepheyeki netewî, jiyandin û xurtkirina wê ne tenê dikeve ser milê me, dikeve ser milê wan hevalan ji.

Hevalno, di siyasîetê da him bi awayeki giştî, him ji wek pîrseke taybetî di pêkanîna cepheyeki da berpirsiyari û dîfîrehi gelekî giranbuha ye. Ger meriv bêje, "illa ya min be!", nikare bi xelkê ra li ser tiştêki li hev bike. Ger raya te ew e, tu qimetê didî bir û baweriyên xwe, xelk ji xudi rayekê ye, ew ji qimetê dide bir û baweriya xwe. Yekiti li ser bir û baweriyên cuda nabe, li ser yên wekhev dibe. Bona vê yekê, di kar û xebata yekitiyê da, ger meriv dixwaze bi serkeve, divê daxwazên miştêrek pêşkêş bike.

Lê ew nexweşî ji salên berê maye. Wek nexweşîya zarokatiyê di siyasîetê da. Hin kes bi ray û gotinên xwe pîr qail dibin, yên ku wek wan nafikirin bi wan ra kar nakin. Bo xurtbûna tevgerê divê ev nexweşî nemine, ji ortê hilbê.

Em ji xudi bir û baweriyên xwe ne. Lê em dixwazin û dikarin bi xelkê dinê ra kar bikin. Ne şert e ku ew, li ser hemû tiştan wek me bifikirin, lê ew welatparêz bin, pêşverû bin bes e. Di tevgera welatparêz da pîr textîl hêz hene ku ew ji refên gel bîngeh distinin.

Çit û Çeperan Ji Nav Hêzên Welatparêz Rakin

Armanc û programa Tevergerê li meydanê ye. Wê rîzgariya gel û welat daye pêş xwe. Ger meriv dil bike dikare li ser vê programê bi hevra xweş kar bike. Hin çit û çeperên sist nikarin bîbin asteng li pêş hevkarîyê. Lê ger meriv dil neke, dikare xwe bide ber van çit û çeperan wan bişidine, wek zinarên bilind nişan de û coyên avê bike çemê Feratê di navbera rêxistinên welatparêz da.

Em dixwazin van çit û çeperên bê mane rakin, hevra kar bikin wek bîra. Doza me yek e, dijminê me yek e. Êdî tiştê mayî dikeve ser milê wan hevalan.

Herçî me di rêbaz û daxuyaniya Tevergerê ya pêşin da êşkere kiriye, refên Tevergerê ji hemû kesên welatparêz ra vekirî ye; ewên ku di rêxis-

tîneke siyasî da ci ne girtine, yan bi serê xwe ne, lê dixwazin kar û xebateki bikin ji bo gel û welatê xwe. Bila bîn, gora zanin, tecrube û jêhatîbûna xwe di organên Tevergerê da ci bîstinin, kar bigrin ser milê xwe, bixebitin.

Merivê welatparêz û şoreşger nabe ku li ciyê xwe rûnê û wek sêrkar li bûyêran binêre. Karê welatparêzî û şoreşgerî ra rêxistin divê. Rêxistin ji bi xwe û xwe çê nabe, divê para me ji tê da hebe. Ew hewcedari kar û xebata hemû kesên welatparêz e.

Hevalno,

Programa TEVGER'ê zûva derketiye û ne hewce ye li ser programê dîr û dirêj qise bikim. Disa ji, dixwazim derheqa programê da li ser hin tiştan bi kurta hî bisekinim.

Programa Tevergerê Daxwazên Gel Nişan Dide

Programa Tevergerê programa şoreşa neteweyî-demokratî ye. Ango daye pêş xwe ku nirê kolonyaliyê li ser welat bê şikandin, zulm û zordestiya ser gelê Kurd bighê dawî, aborî û çanda neteweyî bikeve riya pêşketinê, şoreşa axê çêbe û gundi xudi erd bin û bi vi awayî, pêwendiyên fêodalî -eşîrtî ku li Kurdistanê pîr-hîndîk hin berdeham in bi tevayî bighên dawî û ciwateke dêmokratîk saz be.

Bi raya me ev armancên bîngehin daxwaza hemû hêzên welatparêz e. Ji mistek hevkar û xulamê dijmin pêve, hemû Kurd, gel bi tevayî dixwaze ku nirê beyaniyan, bîndestiya hezar salan êdî bighê dawî, milletê Kurd karê welatê xwe bi xwe û bi serbestî bi rêva bibe, Kurdistan bi aliyê aborî û çandî pêşva here, welat ava be, saziyên kevn wek axatişêxtî û eşîrtî êdî nemine, ciwateke pêşkêti û dêmokratîk saz be.

Tevgerê aliyê siyasî da daye pêş xwe ku li Kurdistanê komareke serbixwe û dêmokratîk ava bike. Parlamena wê ya neteweyî, hukumeta wê, dadgehên wê, ordiya wê ya gelî wê hebin.

Hemû kesên ku 18 salî ne wê bîkarîbin hîlbijêrin, yên ku 21 salî ne wê bîkarîbin bîn hîlbijartin.

Hemû heq û azadiyên bîngehin, wek ya bir û bawerî, gotin, çapemenî, rêxistinî, civin û protestoyê bo hemû kesan wê hebin.

Bi aliyê din û çandî li ser kesi zulm û neheqî nebe û wekheviya jin û mêran pêk be.

Ango TEVGER'ê pêkanîna ciwateke dêmokratîk daye pêş xwe.

Siyaseta derva li ser esasên serbixweyi û bêterefi bimeşe. Leşker û bingehên biyaniyan ji Kurdistanê bê rakirin.

Pîrsa Hevkari û Piştgiriya bî Parçên Dinê ra, bî Gelên Dinê ra

Hevalno,
Eşkere ye ku, TEVGER ji rêxistinên Kurdistanê Tirkîyê (yan ji parçeyê Kurdistanê ku di bin bandûra dewleta Tirk da ya) pêkhatîye û şoreşa vi parçeyi daye pêş xwe. Lê em sinorên ku Kurdistan parçe kirine nas nakin. Ev sinor bê rîzaya gelê me hatine danin. Ew sinor welatê me parçe dikin û dibin sebebê zulm û zêrandina ser me. Em her usa ji, çîqa ji dest me hat, piştgiriya tevgera gelê Kurd dikin li parçeyên din. Û em, gora rewş û mafên gel bo yekîtiya welat ji kar û xebat wê bîkin. Me daniye pêş xwe ku bi hêzên welatparêz ên parçeyên dinê ra pêwendiyên baş çê bîkin, piştgiriya hevdu bîkin, hevra kar bîkin û gora hal û rewş karê miştêrek bî rêz bîkin. Ango, bî raya me, ev hevkarî, dikare bî tiştên piçûk dest pê bike û -ger jê ra rê hebe- heya rêxistinêke xurt biçe.

Her usa ji, Tevergera Rîzgariya Kurdistan di programa xwe da ci daye ku hêzên dêmokratîk ên gelê Tirk ra, li ser daxwaz û armançên miştêrek û diji imperyaliyê, faşîyê û sazûmana kolonyali kar bike. Ji ber ku feydeyê herdu gelan ji di vê hevkarîyê da heye. Û disa, gora hal û rewş, ev hevkarî û piştgiri şikl bigre, bê rêzkirin, anga organize be.

TEVGER, li hemû dinyayê hêzên aşiti, dêmokratî û sosyalîstîyê û tevgerên rîzgariya neteweyî ji xwe ra dost dibîne û piştgiriya wan dike.

Xuya ye ku, TEVGER pîrsa hevkarî û piştgiriya bî şiklêkî fireh û pîralî digre berçav. Ew tiştêkî rast e û her usa ji rewşa gel û welatê me pêk tê. Welatê me ku parçebûyî ye, pîrsa hevkarîyê ji bî çend rengan derdikeve pêş me. Divê em him bî hêzên parçeyên dinê ra piştgiriya hevdu bîkin, him ji bî hêzên pêşverû ya wan gelan ra ku em iro li ba hev dijin.

Rê û Rengên Tekoşinê

Hevalno,
Wek li hemû şoreşan, li şoreşa rîzgariya neteweyî ji bo serketinê hêza esasi hêza gel bî xwe ye. Divê gel baş hişyar û rêz be, da ku bîzanî be şoreş jê ra çî tine, daxwaz û hîvîyên wî çawa bi ci tine û şoreşê ra xudi derkeve. Ew ji bî kar û xebateke siyasî dibe. Bona vê yekê ye ku TEV-

GER qimetek mezîn dide rêzkirina gel û tekoşina siyasî wek tekoşina bingehîn dibîne.

Her usa ji raya me ev e ku, dijmin tucar bî rindî, bî rêyeke aşiti ji welatê me dernakeve, dev ji zulm û zêrandina xwe bernade. Tecrubeya mezîn ku gelê me heya iro jê derbaz bûye vê yekê xweş nişan dide. Bona vê yekê, bo rîzgariya gel û welat divê, şerê çekdari ji nav da, em ji hemû rê û olaxên şoreşgerî û dêmokratî feyde bistinîn, wan bî kar binîn, xwe û gel bo her rengê tekoşinê hazir bîkin.

Di şoreşgerîyê da tiştêkî gelek giran buha ev e ku, rê çîqas dirêj û çetin dibe bila bibe, meriv bir û bawerîya xwe wînda neke. Em şoreşgerên Kurd, ku rewşêke gelek giran da şer dikin, heya iro rêyeke gelek dirêj hatine, divê xwedî bir û bawerîyek pola bin. Lê tiştêkî din ji hewce ye; divê derheqa riya pêş xwe ji him heval û hogirên xwe, him ji gel ra tîm rastîyê bêjin, kesi bî serketinêke "nêzik û hêsan" nexapînin.

Ji bo TEVGER'ê ji ray û ditina me ev e. Em hin li destpêkê ne. Riya ku divê em bîcin dirêj e, karê ku divê em bîkin mezîn e. Lê yekîti gaweî usa ye ku bê wê nabe. Bi gotinêke din, em bê yekîti nikarin bî serkevin. Rasti û giraniya TEVGER'ê ji vê pêk tê.

Me dest pê kir û divê em bî bawerî û jiri kar bîkin, ber bî pêş bimeşin. Hingê roj bî roj TEVGER di nav hêzên gel da goşt û can bigre. Destpêkê da hêzekî piçûk, her biçe bibe hêzekî mezîn, esasi ku bikare pîraniya gel bide dor xwe, jê ra pêşengi bike, bimeşîne û bîghîne roja serketinê.

Tevgera Gel Bilind Dibe

Hevalno,

Tekoşin ji bo rîzgariyê li Kurdistanê gelek kîşand. Ev bî sedan sal e ku gelê me diji zulm û zordestiya biyaniyan radibe, lê hercar tê şikandin. Berxwedana gelê me ne sist e, ne ji piçûk e; lê destpêka xebardana xwe da ji min got, welat di navbera çend dewletan da parçebûyî ye, dijmin xurt e û ji ber rêzbûna hêzan li dinyayê û heremê dost ji, qe nebe hêzên ku em dost dibinîn, bî xurtî dest navêjine tevgera gelê Kurd, piştgiriya baş jê ra nişan nadin.

Ev yek iro ji baş tê xuyan. Weki, rejîma xwinxwar a Iraqê gund û bajarên Kurdistanê bî erdê va dûz dike, jin, zarok û girti nabêje gelê me

qirdike, heya çekên kimyewî ji bî kar tîne, lê himber van curmên diji mirovayetiya, dengê ku li dinyayê derdikeve disa ji kême.

Lê himber vê rewşa giran disa, bo dîlsariyê, bo hêvi windakirinê sedem tune ye. Ger em li tekoşina gel binêrin, ku bingeyê hertiştî ev e, di van 15-20 salên dawî da gora berê gelek xurt bûye, bilind bûye. Di du parçeyên Kurdistanê da bî dehhezaran pêşmerge li çîyan in, bî camêri şer dikin, ci li dijmin teng dikin. Ger Saddamê zordest dest davêje çekên kimyewî û gund û bajarên xera dike, ev yek ji li hember hêzên welatparêz bêçaretiya wî nişan dide. Li Kurdistanê Tirkîyê, anga parçeyên mezîn ji di salên dawî da hişyariyek mezîn çê bû. Bir û bawerîyên welatparêzî di nav refên gel da bî xurtî belav bûn, daxwazên azadî û rîzgariyê, çawa agir bî giyaşê hîşk bikeve ûsa vêketin. Ev şewat tesîrên xwe bibê nebê wê nişande. Tu hêzek êdî nikare gelekî 25 milyon ku bo azadî û rîzgariyê rabûye ser xwe bide serkevin, tevgera wî bitemirine.

Guhartinêke dinî baş ji heye. Her çîqas di warê navnetewî da dengê ku bo tekoşina gelê me derdikeve hin kême, lê ne wek berê ye. Ew kehr û lal bûn hêdî hêdî dişkê. Xasîma di van salên dawî da ev yek baş xuya dike. Pîrsa Kurdi hêdî hêdî dibe pîrseke navnetewî. Li çarali dinyayê jê ra dost û heval peyda dibin. Ev yek li dijminên me ji roj bî roj ci teng dike.

Hevalno, bona vê yekê ye ku, himber bûyerên ewqas giran ji di dîlsariyê ra ci tune. Em hêvidar in. Karê ku hatiye kirin, ew jan û êşên ku hatine kîşandin, xwina şehidan di avê da ne çûye.

Ji dijminên gelê Kurd ra çare tune. Welatê me ji wan ra yar nabe. Welatê me ji bo wan tîm sinc e, gulle ye, agir e, şewat e. Tîm tîrs û xofê bike dilê wan.

Ji vê pîrsê ra tenê çareyek heye, ew ji naskirina heqê milletê Kurd e. Em ji wek hemû gelan dixwazin di welatê xwe da azad bijin, bê zincir, bê zindan û di aşitiyê da.

Hevalno, em bî vê hêviyê û bî vê bawerîyê şer dikin: Roja azadiyê bo milletê me ji, şik tune, êdî nêzik e. Ev roj wê tirêjên xwe bide ser Kurdistanê ji. Hêsi, bîndestî, nezani û feqiri bo gelê me ji wê bîghê dawî.

Ger em dixwazin vê rojê hin nêziktir bîkin, dest bidin hev, refên xwe bîşidin.

Biji tekoşina gelê Kurd bo rîzgariyê, biji Kurdistanê azad!

Biji yekîtiya hêzên welatparêz, biji TEVGER !

BÜYÜK EKİM DEVRİMİ ve GÜNÜMÜZ DÜNYASI

(2. Bölüm)

Vadim MEDVEDEV

(SBKP Merkez Komitesi Sekreteri)

Global* Sorunlar Yeni Bir Yaklaşım Gerekliyor

Global sorunlar anlayışı son yıllarda dünya politikasında büyük önem kazanmıştır. Bu, çağdaş dünyanın birbirine bağlılığının sonucudur. Dünya ölçüsündeki birçok sorun arasında nükleer yıkım tehdidi, çevresel felaket tehlikesi, dünyanın "zengin" ve "yoksul" uluslara bölünmüş olması, eski enerji kaynaklarının tükenmesi ve yenilerini bulma gereği var.

Global sorunların ortak özelliği, onların insanoğlunun varlığını sürdürmesini, gerçekten de, yalnız insanlığın bir bölümünü değil, tümünü ilgilendiriyor olmasıdır. Tüm bunlar, bilimsel teknolojik, sosyo-ekonomik ve moral etkenlerin karşılıklı etkileşimdir: ürünüdürler. Eğer saf felsefi bir bakış açısından yaklaşırsak bu sorunların doğuşu, bilimsel ve teknolojik gelişmenin sosyal ve moral alanlardaki gelişmeyi geride bırakmasının sonucudur. Ve bunlar ancak ortak çabalarla çözülebilir. Bu sorunlara bencil bir sınıfsal ya da ulusal açıdan yaklaşmak, yıkıcı ve onarılmaz güç sonuçlar yaratabilir.

Bu sorunların insanoğlunun yaşamındaki önemi gitgide artmaktadır. Bunlar içinde en önemli ve acil olanı barışın korunması, nükleer bir felaketin önlenmesidir. Eğer insanlık bu sorunu çözmeyi başarabilirse, diğer sorunlarla başa çıkabilmek ve nitelik olarak yeni, güvenli bir dünya yaratabilmek için son derece elverişli bir şans ortaya çıkacaktır.

Bu açıdan, SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri ile ABD Cumhurbaşkanı arasında şu günlerde yapılmakta olan görüşmeler, gerçekten de tarihi önemdedir. Sonuçlanan anlaşma ve uzlaşmaların önemi, onların somuttaki ürünlerinin sınırlarını aşılıyor. Nükleer çağın başlangıcından bugüne kadar geçen 40 yıl içinde ilk kez bir anlaşma, yalnızca sınırlandırmaya yönelik değil, nükleer silahlar deposunda bir azaltmaya, bu silahların iki sınıfının ortadan kaldırılması sonucuna ulaşıyor. Nükleer rekabetin aşılması sağlanan duvarlarında büyük bir gedik

açılmıştır. Yeni bir tarihi dönem -nükleer silahlı bir dünyaya doğru yürüyüş- başlıyor.

Böylece Sovyetler Birliği'nin geliştirdiği, Batı'nın önceleri ütopya olarak nitelendirdiği böylesi bir dünyayı inşa görüşü, nihayet ciddiye alınıyor. Şimdi nükleer silahlı bir dünyaya doğru ilk adım atılabildiğine göre, ikinci ve üçüncü adımların atılması da pekala mümkündür. Sosyalist ülkelerin formüle ettiği kapsamlı bir uluslararası güvenlik sistemi için sağlam bir temel atılmıştır. Sovyet-Amerikan anlaşmaları, uluslararası gerilimi genel olarak düşürme ve ortamı iyileştirme yolunda önemli bir adımdır. Ancak bu konuda hayallere kapılmıyoruz. Nükleer silahların olmadığı bir dünyaya doğru daha ileri adımlar atmak, ancak şu nükleer caydırıcılık anlayışını bir amentü haline dönüştüren güçlere karşı zorlu bir mücadele ile mümkündür.

Nükleer silahlı bir dünyaya giden yolda yeni sorunlarla karşılaşacağız ve bunlar arasında teorik olanlar da var. Geleceğin nükleer silahlardan arınmış dünyası acaba eskie bir dönüş mü olacak? Nükleer olmayan modern silahlarla yapılacak savaşlar, karşılıklı yıkımla sonuçlanmaktan çok, politik amaçlara varmanın bir aracı mı olacaklar? SSCB'nin görüşü açıktır: Hayır, öyle olmayacak. Dolayısıyla pratik sonuç silahları sınırlandırmak ve saldırgan amaçlarla silahlı güçleri kullanmamaktır.

Nükleer silahların ortadan kaldırılmasına ilişkin anlaşmaların ihlal edilmesi, nükleer ve nükleer olmayan korsanlık girişimleri, silahlı güçleri şantaj ya da tehdit aracı olarak kullanma durumunda ne yapılabilir? Bu, nükleer silahlardan ve şiddetten arınmış bir dünya anlayışının en hassas noktasıdır. Güvence için tüm adımlar ortaklaşa ve işbirliği halinde atılmalıdır. Bilimin insanlığı tehdit amacıyla kullanılmasına karşı uluslararası setler oluşturmak zorunludur.

Silahsızlanma geleceğin dünyasının köşetaşlarından biri olarak adlandırılmaya layıktır. Diğer, sömür-

geci bağımlılıktan kurtulan ülkelerin gelişmesidir. 1917 Ekimi buna büyük katkıda bulunmuştur. Onun geliştirdiği görüşler arasında ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, emperyalist boyunduruğun son bulması ve gelişkin ve gelişmekte olan ülkeler arasında ticaretin adil biçimde yapılması gereği vardır. Tüm bu görüşler bugün de hayatiyetini sürdürüyor.

Ekim Devrimi'nin ardından, gelişmekte olan ülkelerle yeni türden ilişkiler geliştirildi. Yine genç Sovyet devleti cömertçe Türkiye'ye, İran'a ve Afganistan'a yardımda bulundu, böylece halklar arasında eşit ilişkiler kurulması ve geçmişin haksızlıklarının sona erdirilmesi gerektiğini gösterdi.

Sözkonusu görüşlerin ve Ekim Devrimi'ni izleyen pratiğin sömürgeci sistemin zayıflayıp dağılmasına büyük hız kazandırdığını söylemek hiç de abartma olmaz. Zamanın önemli gerçeklerinden biri, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da yüzü aşkın yeni bağımsız devletin uluslararası arenaya çıkmış olmasıdır. Bu, farklı gelişme yollarına ve hayat tarzlarına sahip ülkelerin çok yönlü dünyasıdır.

Bunlar arasında sosyalizme yönelik bir yolu seçenler var. Bu durum, Lenin'in, emperyalizmden kurtulan ülkelerin kapitalist olmayan yoldan gelişebileceklerine ilişkin öngörüsünü de doğruluyor. Elbet bu yolun dümdüz olduğunu sanmak, nesnel ve öznel güçlükleri, ya da emperyalizmin incelikli baltalama taktiklerini görmezden gelmek yanlış olur. Sosyalizme yönelenler, genellikle "kendini" kapitalizmi hiç olmamış en az gelişmiş ülkelerdir. Bu durum onların kapitalizmden uzaklaşmasını kolaylaştırıyor, ama başlangıçta ileri doğru hareketi de oldukça güçleştiriyor. Sosyalizme yönelen ülkelerin gelişmesi, kanımca, büyük ölçüde onların kendi çabalarına ve bir bütün olarak da dünya sosyalizminin gelişme perspektiflerine bağlıdır.

Birçok ülke, ulusal kurtuluşun ardından kendilerini dünya kapitalist ekonomisiyle kaynaşmış buldular. Ancak bu ülkeler birbirleriyle özdeş

değiller elbet. Bunlardan bazıları endüstri ülkeleri haline gelmektedir. Diğer bir kısmı dini bağnazlığın ne olacağı belirsiz yolunu seçmişlerdir ve son olarak, hala ataerkil ve kabile ilişkileri dönemi yaşayanlar var.

Aralarındaki büyük farklılıklara rağmen, bu devletlerin ortak bir yanları var. Politik alanda onlar -esas olarak- önde gelen kapitalist ülkelere uymayıp bağımsız bir tutum takınıyorlar. Ekonomik ve politik çıkarları onları birbirine yaklaştırıyor. Bu elbette aralarındaki çelişkileri ortadan kaldırmıyor. Emperyalizm tarafından körüklene bu çelişkiler birçok durumda oldukça derindir ve sert bölgesel çatışmalara yolaçıyor.

Gelişkin kapitalist Kuzey'le gelişmekte olan Güney arasındaki mesafe giderek büyüyor. Bu iki gurup ülkenin gelirleri arasındaki uçurum buna örnektir. Güney'in ekonomisi üzerindeki sömürü, bir trilyon dolara ulaşan dış borç yükü ile daha da ağırlaşmış devam ediyor. Bu durum öylesine tehlikeli ve geniş boyutlu patlamalara açıktır ki, bugünün birbirine bağlı dünyasında nasıl sonuçlara yolaçacağı şimdiden kestirilemez.

Gerikalmışlık sorunu dünya ölçüsünde önem taşıyor: O çözülmeden, açlığa, yoksulluğa salgın hastalıklara ve yüz milyonlarca insanın eğitimsizliğine son verilmeden insanoğlunun geleceği güvence altında olamaz.

Gelişmiş kapitalist ve gelişmekte olan ülkelerin marksistleri ve ilerici çevreleri, uluslararası yeni bir ekonomik düzen kurmanın yollarını bulma görevi ile yüzyüzedirler. Onun temel prensipleri bellidir: Bunlar, ekonomik saldırı yöntemlerine son vermek (ambargoya, boykota, ya da ticaret, kredi ve teknoloji kesintilerine başvurma veya bunlarla tehdit gibi); her ulusun kendi kaynaklarını uygun gördüğü biçimde kullanması ve hiçbir ayırım olmaksızın ticari ilişkilerde bulunma; hammadde, yiyecek ve endüstri ürünleri fiyatlarının adil ve ekonomik bakımdan iyi biçimde düzenlenmesi; döviz-finansman ilişkilerinin düzene bağlanması, yüksek faiz hadlerinin önlenmesi ve ülkelerin işçilerine karışmak için borçların bir baskı aracı olarak kullanılmasına son verilmesidir.

Çok şey, Batı'daki gerçekçi düşünen çevrelerin, durumun denetimden çıkmasını ve çelişkilerin, geri dönülmesi güç türden kritik bir noktaya varmasını önleme yeteneğine bağlıdır. Şimdi yapılacak esas iş, gelişmekte olan ülkelerin, dünya sosyalizminin ve çağdaş dünyadaki tüm ilerici güçlerin, uluslararası yeni bir

ekonomik düzen ve ekonomik güvence için aktif bir tutum almaları ve çabalarını birleştirmelidir.

Günümüzde karşı karşıya olunan dünya ölçüsündeki sorunlar, uluslararası ilişkilerdeki ahlaki ve ruhsal etkene ve genel olarak insanlığın yaşamına yeni bir bakışı gerektiriyor. Bir zamanlar Marks, "işlevleri özel kişilerin ilişkilerini düzenlemek olan ahlakın ve adaletin basit yasalarının, uluslararası ilişkilerde geçerli saygın kurallar gibi" olduğunu söylemişti.⁽¹⁾

Günümüzün gerçeği, -dünyamız sosyal bakımdan bölünmüş olsa da yalnızca belli bir ulusun ya da sınıfın değil, tüm insanlığın yaşamının sürebilmesi için, ortak nitelikteki "ahlak ve adelet yasalarını" gündeme getiriyor, dayatıyor. Birilerinin bencil çıkarları bu durumu değiştiriyor. Uluslararası pratikte modası geçmiş yöntemler, örneğin diğer tarafı aldatma, ya da birşeyi ondan gizleme, kurnazlık ya da başka türden yöntemlerle karşı tarafı köşeye sıkıştırma son derece tehlikelidir. Günümüzde, "bizimle olmayan bize karşıdır" gibisinden klişeleri kullanmak, dünyayı "siyah-beyaz" ya da "iyi ve kötü" biçiminde ikiye ayırmak olanaksızdır.

Karşılıklı güven, dürüstlük ve anlaşmalara kararlıca uyma, uluslararası ilişkilerde şiddete başvurmama, her bir ulusun ve bireyin özgürlüğüne saygı gösterme, günümüzde uluslararası ilişkilerde son derece gerekli olmuştur. Oldukça anlamlı ki, sosyalizm bu ilkeleri kararlıca savunmakta ve bu konuda örnek bir tutum sergilemektedir.

Eşi Görülmemiş Kararlar ve Sorumlu Eylemler Dönemi

21. Yüzyılın eşiğinde insanlığın karşı karşıya olduğu son derece karmaşık duruma rağmen, varolan güçlüklerle başa çıkmak, uygarlığı kurtarmak ve daha üst bir düzeye ulaştırmak için elde gerçek bir şans vardır. Bu tarihi görevi başarılı biçimde yerine getirmek öznel bir etkene, bu işe gücü yetecek sosyal güçlerin, şimdiye dek eşi görülmemiş kararları almaya ve sorumlu eylemleri üstlenmeye hazır olmalarına bağlıdır.

Marksizmin kurucuları, sosyal gelişmenin koşullarını ve perspektiflerini tahlil ederek belli bir aşamada hangi sınıf ya da sosyal tabakanın tarihin itici gücü rolünü oynayabileceğini gösterdiler. Sosyalizmin kuruluş mücadelesinde öncü güç olarak proletaryanın devrimci rolü, bilimsel komünizmin temel bir dü-

şüncesidir.

Lenin, 1917 Ekim Devrimi'nin öngününde sosyal durumun ve güçler dengesinin doğru ve tüm bir tahlilini yaptı. Bu tahlil olmadan Rusya'da devrimin zaferi olanaksızdı. SSCB ve diğer sosyalist ülkelerde sosyalizmin inşasına işçi sınıfı öncülük etti. Şimdi, perestroyka sırasında da Sovyet toplumuna öncülük görevini yine o yapmaktadır.

Çağdaş işçi sınıfının devrimci potansiyelini nasıl koruduğu sorunu onlarca yıldan beri tartışılmaktadır. Bazılarına göre bu sınıf gelişmiş kapitalist ülkelerde önemli ölçüde burjuvalaşmış ve orta tabakalar arasında dağılmıştır; şimdi huzur ve sükunu sarsan ve devrimci değişikliklerin müjdecisi olan aydınlar ve gençliktir. Diğer bazılarına göre ise bilimsel ve teknolojik devrimin bir sonucu olarak işçi sınıfı tarih sahnesini terketmek zorundadır; Çünkü bundan böyle, modern makina sisteminin çalışmasının düzenlenme ve denetimi işlevi beyaz yakalı işçiler tarafından yerine getirilecektir.

Bu soruna ilişkin olarak sözü fazla uzatmadan, emek ve sermaye arasındaki temel çelişkiye ilişkin ana Marksist görüşü çürütme girişimlerinin boşluğunu vurgulamak isterim. Üretici güçlerin gelişmesiyle, elbette, sosyal alanda değişiklikler olacaktır; ama hiç kimse, üretim araçlarının sahibi ile işgücünü kiralaayan işçinin durumunu birbirine eşitliyemez, bunu hiçbir zaman başaramaz. Emeğin sömürden kurtuluşu için kaçınılmaz olan mücadeleye ve sosyal adalet istemine ilişkin olarak Marksizmin çıkardığı sonuçlar bugün de canlıdır, geçerlidir.

İşçi sınıfı bugün de sosyal gelişmenin ana gücüdür. Aynı zamanda, çağdaş sosyal gelişmenin genişlik, hacim ve en önemlisi, evrensel niteliği bakımından çok belirgin olan yönleri, dayatan tarihi görevlerin yerine getirilmesine katkıda bulunabilecek ve bulunması gereken güçlerin bileşiminin önemli derecede genişletilmesini gerekli kıyor.

Bu önemli ve büyük sorunun bazı yönlerine değinmek isterim.

Nükleer veya ekolojik bir felaketin yine ekonomik olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki uçurumun yolaçabileceği bir felaketin önlenmesinden ve benzer sorunların çözümünden sorumlu olan güçler, yalnızca geleneksel işçiköylü ittifakından ve onlarla birleşen gelişkin aydın kesiminden (intelijensiya) ibaret değildir; aynı zamanda, insanlığın varlığını sürdürmesiyle ilgilenen çok çeşitli grup ve tabaka

lar da bundan sorumludur. Sözkonusu geniş sosyal ittifakı oluşturan güçlerin eylemlerini koordine edecek kurumların ve biçimlerin tüm bir-tahlilini yapmaya gerek vardır. Ancak böylesi geniş bir ittifak halkların karşı karşıya olduğu görevleri başarabilir. Günümüzde sosyal hareketler öyle kendiliğinden meydana gelmiyor, onlar esas olarak örgütlü eylemin ürünüdürler. Bu hareketlerde çeşitli politik grupların işbirliği son derece önem taşıyor. Şu ya da bu sorunla ilgili olarak oluşturulan sosyal koalisyonlar liberalleri, hristiyan demokratları, iş çevreleri temsilcilerini ve aydın eliti kapsayabilir. Elbet, ana cazibe merkezi sol güçlerdir. Onlar arasında gerçek işbirliğini geliştirmek için yeni tür ve yeni tarzda ilişkiler önem taşıyor. Onlar, bilgiçlik taslama ve benzeri kibirlice yaklaşımlardan uzak, karşılıklı saygı ilkesine dayalı olarak görüş alışverişinden bulunmalı, tartışmalı ve diyalog içinde olmalıdırlar. Bu işte, karşı tarafın görüşünü yekten reddetme gibi müzmin bir alışkanlığa yer olamaz. Aksine, diğer tarafı anlamaya istekli olmalı.

1987 Kasım'ında Moskova'da yapılan parti ve hareketler temsilcilerinin toplantısında konuşan M.S.Gorbaçov, SBKP'nin sosyalistler, sosyal demokratlar, devrimci demokratlar ve diğer sol güçlerle işbirliğini daha da geliştirmeye hazır olduğunu vurguladı. Sözkonusu toplantıda açıkça görüldüğü gibi, diğer komünist ve işçi partileri de bu görüş açısını paylaşıyorlar.⁽²⁾ Rahatlıkla denebilir ki, geçmişte sekte yaklaşımın zaman zaman kendilerini hissettirmelerine karşılık, günümüzde komünist harekette sol-kanat çocukluk hastalıklarının nüksetmesi olaylarına çok seyrek rastlanıyor. Günümüzde, kimi sosyal demokrat çevreler için de, benzer terimlerle söylersek, sağ-kanat hastalığını tedavi etme sorunu var; öyle ki, ulusal ve uluslararası düzeydeki hayati sorunlar üzerinde komünistlerle yapıcı bir işbirliğine zorluklar çıkaran çekingenliklerini aşabiliyorlar.

Komünist ve sosyal demokrat partiler arasında, her politik eğilimin kendi bağımsızlığını ve özgünlüğünü koruması ilkelerine uygun olarak, diyalog ve işbirliği süreci başlatılmış ve böylece uluslararası işçi sınıfı hareketinin gelişmesi için uygun koşullar yaratılmıştır. Böylesi ortak bir çalışmanın mümkün ve gerekli olduğu önemli alanlardan biri, gerçeği araştırmaya yönelik teorik tahliller, gelişmenin mümkün yollarını tasar-

lamak ve dünya kamuoyunun dikkatini hayati sorunlara yöneltmektir.

Söylemeye gerek yok ki ideolojik ayrılıklar bugün de vardır, bu görmezden gelinmez ve bu durum işbirliği olanaklarını belli bir dereceye kadar sınırlıyor. Burada kast edilen ortak sorunların çözümü için birlikte çaba göstermektir. Bu tür sorunların sayısı büyük ölçüde artmıştır. Ortak çıkarlar alanı tahmin edilenden çok daha büyüktür. Ancak bu canlı alanda somut işbirliği yaparak önyargıların üstesinden gelmek ve iyi bir karşılıklı anlayış ortamına ulaşmak mümkün olacaktır.

Komünist hareket dünya ilerici hareketine büyük ve değerli bir katkıda bulundu. O, yaşama gücünü kanıtladı ve bugün artık dünya politikasında bağımsız ve onsuz olunamaz bir unsurdur. Onun varlığı sosyal gelişmenin nesnel gereklerine bir cevaptır; ama, her canlı organizma gibi komünist hareket de yenilenmeye gerek duyar. Bu, özellikle, dünyamızdaki gelişmenin bir dönüm noktasında olduğu bugünkü koşullarda hayati önemdedir.

Dünya komünizminin kaynaşmış bir parçası olarak, SBKP, bu modern ve hızla değişen dünyada kendi rolünü ve yerini kavramaya çalışıyor. Bu araştırma öteki kardeş partilerini de çakışıyor. Burada temel sorun programların, eylem yöntemlerinin ve sloganların, 20. Yüzyılın sonuna yaklaştığımız bir zamanın gerçekleriyle nasıl uyumlu kılınacağıdır. Bilimsel teknolojik devrimin niteliği ve sonuçları ne olacak, kapitalist toplumun olanakları ve onun kurumlarının kendilerini yeni duruma daha da uyarlamaları, çağdaş sosyalizmin gelişme yolları, Üçüncü Dünya'da ekonomik ve sosyal gelişme, ya da sosyal gelişmenin ekolojik bedeli? Geleneksel sınıfsal ve ulusal görevlerin genel ve uluslararası görevle organik kaynaşmasının nasıl olacağı araştırılmaktadır.

Komünistler, eğer aleni ve basın yoluyla değilse de, dostça toplantılar ve tartışmalar yoluyla, sürekli olarak kardeş ülkelerin işbirliği sorununu gündemde tutuyorlar. Bu alandaki güçlükler iyi biliniyor. Belli çekingenlik ve sınırlamalar, daha önceleri partiler arasındaki ilişkilerin dayandığı ilkelerin ihlal edilmiş olmasından kaynaklanıyordu. Şimdi tüm bunlar geçmişte kaldı. Bize göre, hiçbir şey komünistleri deney alışverişinden, kendini dayatan politik sorunları tartışmak ve bilimsel sosyalizmin teorisini ortaklaşa geliştirmek için sıkı işbirliğinden alıkoyamaz.

Kimsenin gerçeğin tekeline sahip

olduğunu ileri sürmeyeceği yoldaşça bir tartışma ortamı, partileri birbirine daha da yaklaştırıp nesnel olarak komünist hareketin gelişmesini hızlandırır. Komünist hareketin bu aşamada daha ileri gelişme yolları, onun dünyamızın kurtuluş mücadeleri ile dünya ölçüsündeki sorunların çözümündeki yeri ve rolü yeniden tartışıldı; yeni düşüncenin ruhuna uygun olarak, komünist hareketin etkinliğinin içeriğini, biçimlerini ve yöntemlerini zenginleştirmek için elverişli koşullar yaratıldı.

İnsanoğlu bugün bir dönüm noktasındadır. Onun, tarihin bu büyük sorumluluk gerektiren döneminden geçmeyi başarıp başarmıyacağı, büyük ölçüde tüm sol ve barışsever güçlerin birleşik eylemine bağlıdır. SBKP sosyalizmden, onun kendi güçlerini tümüyle açığa çıkarma yeteneğinden ve yeni mevizilere ulaşacağından emindir ve bu, sözkonusu dönemi aşmakta temel bir rol oynayacaktır. Sovyet Komünistleri Ekim Devrimi'nin geleneğine olan sadakatlerini, şimdiki ve gelecek kuşaklara karşı görevlerini bu hedeflere ulaşmakta görüyorlar.

(*) Global sözcüğü Türkçeye "küresel" diye de çevrilebilir. Onun yerine metin içinde daha çok "dünya ölçüsünde" terimi kullanıldı.

(1) K. Marks ve F. Engels **Seçilmiş Eserler** (İngilizce) cilt 2, s. 18.

(2) Bak "Zamanımızda İleri Güçlerin Uluslararası Sorumluluğu" adlı makale, STP No. 6 ve 7.1988.

HALK ÖZAL'A...

(Baştarafı 11. sayfada)

den önce demokrasi ve özgürlük gerekli. Onlar, 12 Eylül faşizminin toplumun tüm emekçi, ilerici, barışsever güçlerine ördüğü duvarları yıkmalıdırlar. Emekçi yığınlar için tam bir yoksulluk ve soygun olan bu ekonomik gidişin durdurulması, ekonomik ve sosyal yaşamın halk yığınlarından yana düzenlenmesi, en azından bu yolda adımlar atılması, buna bağlıdır.

Referandum sonrası ortam kitle mücadelesinin yükselmesine uygundur. Demokrasi güçleri Özal hükümetini çekilmeye zorlamalı, erken ve demokratik bir seçim istemini yükseltmelidirler. Zindanlar politik tutuklularla bugün de doluyken, işkence sürerken, emekçi kitleler ve Kürt yurtsever hareketi için düşünce ve örgütlenme özgürlüğü yokken yapılacak seçimlerinse birkez daha göstermelik olacağı açıktır. Aynı zamanda, ilk elde gelmiş geçmiş burjuva iktidarların bu yüzkaralarına son verilmelidir.

Tevger Tûm Yurtseverlerindir Sahip Çıkalım, Omuz Verelim

Değerli Arkadaşlar,

Kürdistanlı bir yurtsever olarak gazeteniz Riya Azadi aracılığıyla Kürdistan Kurtuluş Hareketi TEVGER'i bütün yüreğimle selamlamak istiyorum. TEVGER, tek tek dost, yurtsever, ilerici, aydın kişilerin ve hepimizin silahı, umudu, geleceği olmalı; onu bütün benliğiyle koruyup sahip çıkmalı; her yer ve koşulda onun propaganda ve ajitasyonunu yapmalıyız.

Sekiz Kürdistanlı örgütün biraraya gelip TEVGER'i kurdukları haberini burjuva gazetelerinden öğrendikten sonra, ilk kez Riya Azadi'nin 117. sayısında, "Önemli bir adım, Kürdistan Kurtuluş Hareketi TEVGER kuruldu" başlığı altında okudum. TEVGER, diğer bölgelerde olduğu gibi bizim bölgemizde de düşmanları çılına çevirdi, Kürdistanlı yurtsever ve demokrat kişileri ise sevince boğdu. Görüştüğümüz ve konuştuğumuz kişiler, kendilerine ne görev verilirse yapmaya hazır olduklarını belirtiyorlar. Bu, ilk etapta meyvelerini vermeye başladı bile. Bildiri dağıtımı ve afişlemenin birlikte yürütülmesi bunun ilk örneği oldu.

Örgütler arası ilişkilere gelince, başının ilk şartı, eskiden varolan örgütlere karşı rekabet, önyargı, örgütsel sürtüşme ve hatta örgütsel düşmanlıklar gibi şeyleri bir tarafa bırakmak, örgütlerarası ilişkilerde karşılıklı saygı, güven ve samimiyete dayanan ortamı yaratmak zorunludur. Kürt halkına karşı sorumluluk duyanlara bu görev düşüyor. Buna da elbet küçük adımlarla başlamak gerekir. Bir bildirinin, afişin, gazetenin birlikte dağıtımını, bir komitede beraberce çalışma vs. olabilir. Bunlar ilk etapta başarılabilirse örgütler birbirlerine güven duyacak, birbirlerini tanıyacak, birbirlerine sahip çıkacak ve hertürlü saldırıya karşı koruyacaklardır. İşte o zaman savaş alanlarında, cephelerde, gözün arkada olmadan, silah elde omuz omuza, herhangi bir art niyet ve kalleşlik düşünmeden mücadele edebilirsiniz.

Kürt halkının yurtsever örgütlerinin ulusal kurtuluş mücadelesi vermiş ülkelerden örnek alabilecekleri birçok deney var. TEVGER neden bir NLF (Vietnam Kurtuluş Cephesi), FMLN (El Salvador Kurtuluş Cephesi-Farabundo Marti), ANC (Afrika Ulusal Kongresi), PLO (Filitin Kurtuluş Örgütü) olmasın. Yeter ki örgütler sorumluluklarını bilsin, esnek olsunlar. Birbirlerine güven verip art niyet ve örgütsel hırs ve rekabet düşünmesinler.

TEVGER'i en kısa zamanda kolları sıvayarak ülke zeminine indirmek, iğneyle kuyu kazarcasına, sabır, inat, özveri, şevk ve azimle, herhangi bir maceraya kapılmadan mücadelenin yollarını bulmak ve halkın güvenini tekrar kazanmak gerekir. Zira ayakları yere, ana topraklara basmayan, halkın içerisinde olmayan bir hareketin sonu hezimet olur. Ve her dağılan birlik halk ve kitleler içerisinde umutsuzluğu, güvensizliği beraberinde getirir. Oysa Kürt halkı gerçekten umutsuz değil. Özgürlüğü için 200 yıldır sa-

vaşan bir halk boyun eğmez. Bu halkın umutlarına, özlemlerine sözcü olalım. Şehitlerimizin anısına layık olalım.

Halkını, insanlarını, ülkesini seven, onlara karşı sorumluluk duyan, sömürgeciliğe, faşizme, hertürden gericiğe karşı olan her demokrat, yurtsever, ilerici kişinin bu birliğe katılması, ona güç vermesi gerekiyor. TEVGER, daha şimdiden benim gibi birçok yurtsever ve ilerici kişiyi etkiliyor ve bu etki giderek artacak, yeter ki TEVGER çalışmalarıyla kitlelere güven versin. İnancım o ki bunu yapacaktır.

Dışarda, şu anda elini kolunu bağla-

arak, "hele bir bakalım, bekleyelim, acaba ne olacak... Eğer birşeyler yaparlarsa, hoşumuza giderse biz de katılırız" demek, armut piş ağzıma düş misali olur. Bu nedenle, TEVGER'in dışında olan veya örgütsüz, ama yurtsever duygu ve düşünceler taşıyan insanlarımız seyirci olmamalı. TEVGER onlarındır da. Ona sahip çıkalım, omuz verelim.

Kahrolsun sömürgecilik, emperyalizm ve hertürlü gericilik!

Yaşasın Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi!

Yaşasın TEVGER!

K O Ç E R

HALK ÖZAL'A HAYIR.. (Baştarafı 1. sayfada)

onun için bir yenilgidir, güvensizlik tir ve istifa için yeterdir. Ne var ki Özal ve çevresi, şimdye kadar bu ülkenin gördüğü en pişkin kadrolardır. Onlar için kitleler yalnızca kandırılmak ve soyulmak içindir. O, oylamadan birkaç gün önce de, "sonuca göre başbakanlıktan ve siyasetten çekilebilirim," derken, gerçekte sadece halkı aldatmayı planlamıştı.

Özal bu referanduma yönelik olarak da, kamuoyunu aldatmak için bir dizi numaralar sergiledi. Baş parmağının yaralanmasıyla sonuçlanan şu ilginç suikast girişimini, kendisini kahramanlaştırmak için kullanmaya çalıştı. Hac seferleri düzenledi ve televizyonda bolca reklamını yaptırdı. "Politikadan çekilirim" diyerek halkı bir kez daha 12 Eylül öncesinin korkusuyla etkilemeye çalıştı. Bulgaristan kaçını Süleymanof'un altın madalyasını sömürmeye çalıştı. Bütün bunların kararsız oyları bir ölçüde etkilediğine ve hezimetin çok daha büyük olmasını önlediğine kuşku yok.

Ama Bay Özal, evet oyları yüzde 30'un altına bile düşse istifa eder miydi? Sanmıyoruz. Bu, belli bir yüzde vermeyişinden belliydi. 12 Eylül faşizminin yıldızını parlattığı ve iktidar koltuğuna oturduğu bu pişkin adam, koltuğu öyle kolay kolay bırakacak türden değildir ve arkasındaki iç ve dış sermaye çevreleri de buna evet demezler.

Nitekim Özal, referandum hezimetinin dumanı daha yitmeden, iktidarını pekiştirmeye, Mart yerel seçimlerini kazanmaya ve kendisi için cumhurbaşkanlığı yolunu açmaya yönelik oyun ve tertipler içindedir. O, seçim yasasında yeni bir değişiklik öneriyor, iki dereceli bir seçim sistemi öneriyor.

Bay Özal, daha önce seçim yasasında yaptığı değişikliklerle, üçte bir

oyla mecliste üçte ikiye yakın bir çoğunluk sağlamayı başarmıştı. Şimdi yeniden seçim yasasıyla, oranlarla oynuyor.

O da olmazsa, yerel seçimleri, daha kısa süre önce dört ay öne almak için canhıraş bir çaba gösterirken, bu kez de ertelemeyi tasarlıyor. Belli ki, önümüzdeki ilkbaharda yapılacak seçimlerde kötü duruma düşmekten korkuyor.

Böylece Özal, iktidarda kalmak ve cumhurbaşkanlığına tırmanmak için türlü oyun, hile ve düzenbazlıklar sergiliyor. Parlamentoyu, partileri, kamuoyunu bununla oyalıyor.

Bunu başaracak mı, zaman gösterecek. Özal'ın gitmesini istemeyen, bu dönemde yüklerini daha da tutan sermaye kesimi dışında genel kanı, bu hezimetten sonra Özal'ın ve partisinin dört yıl daha götüremeyeceğidir. Toplumun ezici çoğunluğu Özal'a ve partisine, diğer bir deyişle izlenen politikaya karşı. Söz konusu yüzde 65 oyun büyük kesimini, kuşku yok, emekçilerin oyları oluşturuyor. Özal ve partisi artık kitle desteğine sahip değil.

Diğer yandan o, bugüne dek izlediği politikayı da bırakacak değil. Tersine, IMF'nin gösterdiği yolda yürümeye kararlı ve mecbur. Özal'ın son açıklamaları da bunu net biçimde ortaya koyuyor. O, "toplum yüzde 40'lık enflasyonlara alıştı; işsizliğin artması pahasına da olsa yatırımları kısacağız," diyor. Demek ki emekçilerin yaşam düzeyi daha da düşecek, işsizlik, açlık artacak. Gelişme hızı düşecek. Toplumsal yozlaşma büyüyecek. Ama aynı zamanda, kuşku yok, kitlelerin rejime karşı tepkileri artacak, yığın mücadelesi güç kazanacak.

Kitleler için sorun elbet, Özal'ın mı, Evren'in mi yoksa benzer birinin mi cumhurbaşkanı olması, ya da Özal'ın gidip Demirel türü birinin gelmesi değildir. Kitlelere herşey-

(Devamı 10. Sayfada)

OLİMPİYATLAR ÜZERİNE

Dünyamız, dört yılda bir yapılan olimpiyat yarışlarından birini daha geride bıraktı. Bu kez olimpiyat oyunları Güney Kore'nin başkenti Seul'de yapıldı.

Olimpiyat oyunları, eski Yunan'dan bugüne süregelen, ya da kaynağını eski Yunan'dan alan uygarca bir yarış. Çağımızda dünyanın dört bir yanından binlerce seçkin sporcu biraraya getiriyor. Radyo, gazeteler, özellikle de televizyon yoluyla dünyanın her köşesinde yüz milyonlarca insan onları izliyor. Böylece bu yarışlar, halkların birbirlerini tanımlarına, yakınlaşmasına, barışa ve hümanist duyguların gelişmesine hizmet ediyor.

Elbet, bu yarışları bencil bir politikanın aracı yapanlar, sportmence bir yarış yerine şovenizmi ve düşmanca bir yaklaşımı koyanlar da var. ABD böyle bir tutumla 1980'de yapılan Moskova olimpiyatlarını boykot etmişti. Son olimpiyatlar sırasında, Güney Kore'nin de, bu oyunları iç politika konularında ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ile olan ilişkileri bakımından sömürmeye çalıştığı, şovenizmi, ulusal bencilliği alabildiğine kısırttığı görüldü. Bu, Koreli seyircinin aşırı taşkınlıklarında ve hatta pistlere varan saldırganlıklarda görüldü.

Seul, emperyalizme bağımlılık ilişkileri içinde kalkınmaya çalışan bir ülke başkentinin tüm çelişkilerini sergiliyor. Bir yanda modern çarşıları, caddeleri, gökdelenleri ile kent merkezi, diğer yanda derin bir yoksulluk içindeki gecekondu bölgeleri. Kore, işgücünün en ağır biçimde sömürüldüğü ülkelerden biri, Türkiye gibi bir "ucuz emek cenneti". Yığınlar, ABD emperyalizminin güdümündeki diktatörlüğe karşı yıllardır çetin bir demokrasi mücadelesi yürütüyorlar. Kuzeyle birleşme eğilimi ise kitleler arasında güçlü.

Rejim, tel örgülerle çevirdiği ve askeri birliklerle koruduğu olimpiyat alanında dünya kamuoyunun gözünü gösterilerle büyülemeye çalıştı. Diğer yandan, olimpiyatlar sırasında da kentlinin sokaklarında polis ve gençler arasında yoğun çatışmalar oldu.

Bu olimpiyatlar sırasında Türk hükümetinin ve burjuva basınının tutumu da ilginçtir. Bulgaristan kaçını

E. HAVİN

Sülemanoğlu'nun kırdığı rekor ve aldığı altın madalya bu çevreleri çileden çıkardı. Bu fırsattan yararlanarak, "kan, soy-sop" üzerine yeni bir şovenizm edebiyatı yaptılar. Hükümet, Sülemanoğlu'nu 25 Eylül referandumundan önce getirmek için özel uçak tahsis etti. Dönüşü onuruna şatafatlı törenler düzenlendi ve havaalanında bizzat Özal tarafından karşılandı. Hediyelere boğuldu. Bankanın biri, kaldırdığı her kilo başına bir altın verdi (toplam 362,5 altın)..

Özal hükümetinin, bu olayı, özellikle referandumla ilgili olarak sömürdüğü açık. Ne var ki, şovenizm kampanyası ve "zafer" sarhoşluğu tiksindirici derecelere vardı ve halk adeta aptal yerine kondu.

Ortada ne Türkiye, ne Özal hükümeti, ne de "soy-sop" adına övünülecek bir zafer yoktu. Bu işten övünmeye hakkı olan birileri varsa, o da, nice başarılı sporunun yanı sıra, Sülemanoğlu'nu da yetiştirmiş olan Bulgaristan'dı. Nitekim Türkiye, Sülemanoğlu'nun madalyası dışında yalnızca güreşte bir tek gümüş madalya alırken, Bulgaristan 10'u altın, 12'si gümüş olmak üzere toplam 35 madalya alıyor ve madalya sıralamasında, Sovyetler, DDR, ABD ve Federal Almanya'nın ardından beşinci sırada yer alıyordu.

Seul Olimpiyat oyunlarının sonucu da şunu gösteriyor: Birincisi, ekonomik bakımdan gelişmiş, sanayileşmiş ülkeler sporda da üstün durumdadırlar. (Madalya sıralamasına göre, herbiri en az 2 altın madalya alan ilk 23 ülke arasında, az gelişmiş ülke olarak yalnızca Kenya var. Onun ise başarısı, sporun genelinde değil, yalnızca uzun mesafeli koşular alanında. Örneğin, Hindistan gibi nüfusu bir milyara yaklaşan bir ülke ile 140 milyon nüfuslu Endonezya bu oyunlarda hiçbir varlık gösteremediler. Bu, kültür gibi sporun da ekonomik gelişme düzeyiyle paralellik gösterdiğini ve ikisi arasındaki sıkı bağı ortaya koyuyor.

İkincisi, sosyalist ülkeler bu kez de, kapitalist ülkelere oranla çok daha belirgin bir başarı sağladılar. Sovyetler Birliği 55'i, altın, 31'i gümüş

olmak üzere toplam 132 madalya ile birinci sırada yer alıyor. 17 milyon nüfuslu DDR ise, 37'si altın, 35'i gümüş olmak üzere, toplam 102 madalya ile, ABD'nin önünde, 2. sırada yer alıyor. Macaristan, Bulgaristan, Romanya gibi, nüfusları görece olarak az sosyalist ülkeler bu kez de önemli başarılar sağladılar. Bu da sosyalizmin üstünlük ve başarılarının spor alanına bir yansımasıdır.

Gerek gelişkin kapitalist, gerekse sosyalist ülkelerde spor giderek kitleselleşiyor. Yaygın spor tesisleri ve toplumun bilinçli, örgütlü çabaları ile spor yapan insanların yüzdesi sürekli yükseliyor. Ama bu konuda da iki sistem arasında belli bir fark var. Örneğin ABD, son olimpiyatlarda da ancak belli dallarda (yüzme, kısa mesafeli koşular ve boks) dalında başarılar sağladı (son ikisinde yalnızca siyahi atletlerle). Oysa sosyalist toplumlar kişiye, kültürel ve bedensel alanda yeteneklerini geliştirme yolunu açarak, bunu sistemli biçimde teşvik ederek olumlu sonuçlar sağlıyorlar.

Elbet, yalnızca uluslararası yarışlarda sağlanan madalya toplamı, bir toplumun ekonomik, kültürel ve sosyal gelişiminin ve özel olarak da sporun ölçüsü olamaz. Bir ülkede, doğru ve sağlıklı bir spor politikası, bu tür yarışlarda altın madalya toplayacak süpermenler yetiştirmekten çok, başta gençlik olmak üzere geniş yığınların sağlıklı eğitimine hizmet etmeli. Sporun kitlesel olmasını gözetmeli. Ulusal bencilliği kısırtmamalı; tersine, halklar arasında yakınlaşmaya, barışa, hümaniter duyguların güçlenmesine hizmet etmeli.

Bu açıdan bakınca, örneğin, Roma'nın gladyatör oyunlarını andıran ve benzer duyguları tatmine hizmet ettiği kuşkusuz olan boksun, bu tür uygarca yarışlarda yeri ne? İnsanın insanı dövmesi olayı, gerek bu sporu yapanlar, gerekse seyredenler bakımından hangi zevke, hangi estetik duyguya hizmet ediyor? Boks ile ringlerde yalnızca bir çirkinlik, hatta vahşet sergileniyor. Kanımca bu bir spor değil ve olimpiyatlardan da çıkarılması gerekli. Ama belli ki, hala atom bombaları ve kimyasal silahlar üreten bir dünyaya bunu anlatmak güçtür..